

Kulturhistoriskrapport for udgravning på Måruplund

Journalnummer: SIM 34/2010
Sted: Måruplund
SB Stednummer: 130301-156
KUAS j.nr.: 2010-7.24.02/SIM-0012

Matr. nr.: 15g og 15k
Ejerlav: Balle by, Balle
Sogn: Balle
Herred: Hids
Gl. Amt: Viborg

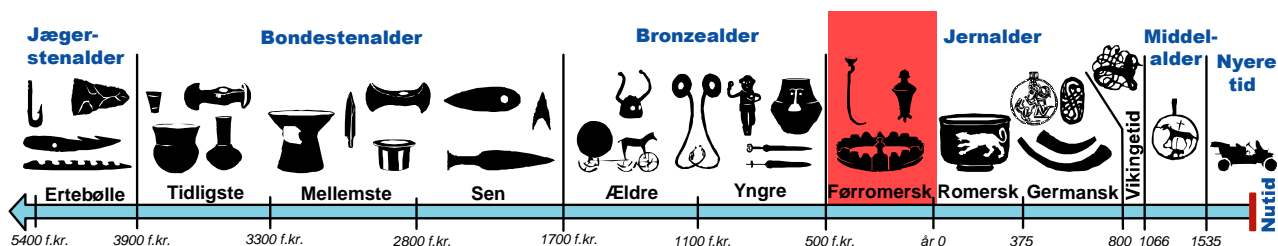

På ovenstående kort er udgravningen fremhævet med rødt (baggrundskort: KMS' 4cm kort).

Resume: Ved undersøgelserne fremkom bebyggelsesspor fra førromersk jernalder, bestående af et firstolpeanlæg og to gruber der indeholdt keramik samt kogestensgruber. Dele af arealet var berørt af moderne nedgravninger og dyrkning af jorden.

Indhold

Indledning.....	3
Undersøgelsens resultater	3
Topografi	3
Fortidsmindelandskabet.....	4
Udgravningsdata	5
Metode.....	5
Fremtidigt arbejde.....	5

Tidslinje med den identificerede periode. Rødt fremhæver bebyggelsessporenes datering, førromersk jernalder.

Indledning

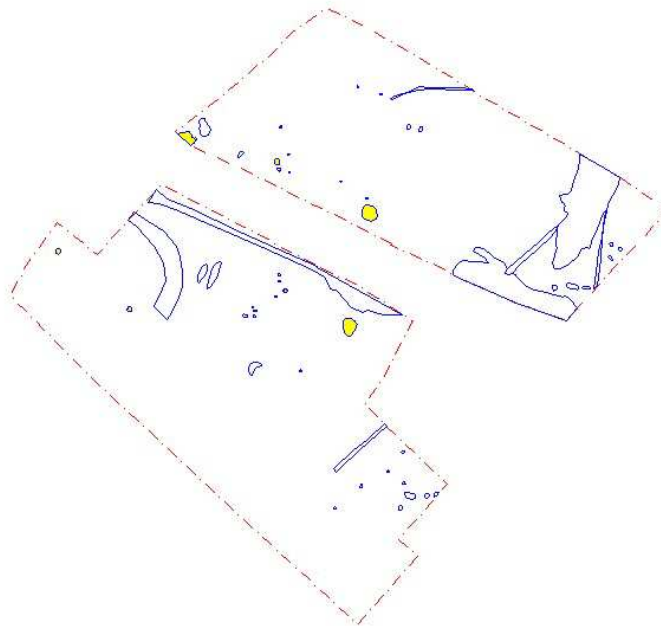
Sagen er opstået i forbindelse med anlæggelsen af motorvejen mellem Funder og Låsby. Museum Silkeborg foretog i den anledning forundersøgelser i området (SIM 41/2009). Disse undersøgelser påviste anlægsspor, og et område på i alt ca. 5000 m² blev udvalgt til en egentlig arkæologisk undersøgelse.

Udgifterne til disse undersøgelser påhviler ifølge museumsloven § 26 stk. 2 og § 27 stk. 4 bygherre, i dette tilfælde Vejdirektoratet, Thomas Helsteds Vej 11, Postboks 529, 8660 Skanderborg ved Kenneth Holme Poulsen.

Undersøgelsens resultater

Udgravningen omfattede et samlet areal på ca. 5000 m² nord og syd for Sinding Hovvej, hvor der blev registreret 53 anlæg. En del af anlæggene bestod af kogestensgruber, enkelte stolpehuller og to affaldsgruber med keramik. En overvejende del af anlæggene var moderne forstyrrelser bestående af nedgravninger af gasrør, diverse kabler og dræn. Endelig blev der registreret en del traktose.

Kogestensgruberne kunne ikke dateres nærmere, det samme gjorde sig gældende for stolpehullerne. De to affaldsgruber indeholdt keramik der kunne dateres til førromersk jernalder. Disse anlæg betragtes som bebyggelsesspor der antageligt har tilhørt en bebyggelse der ligger udenfor motorvejstraceet eller evt. er blevet forstyrret af anlæggelsen af Sinding Hovvej. På grund af de mange moderne forstyrrelser og på grund af muldlagets ringe tykkelse er bebyggelsessporene bevaret i så ringe grad, at der ikke er blevet fundet huse på arealet.

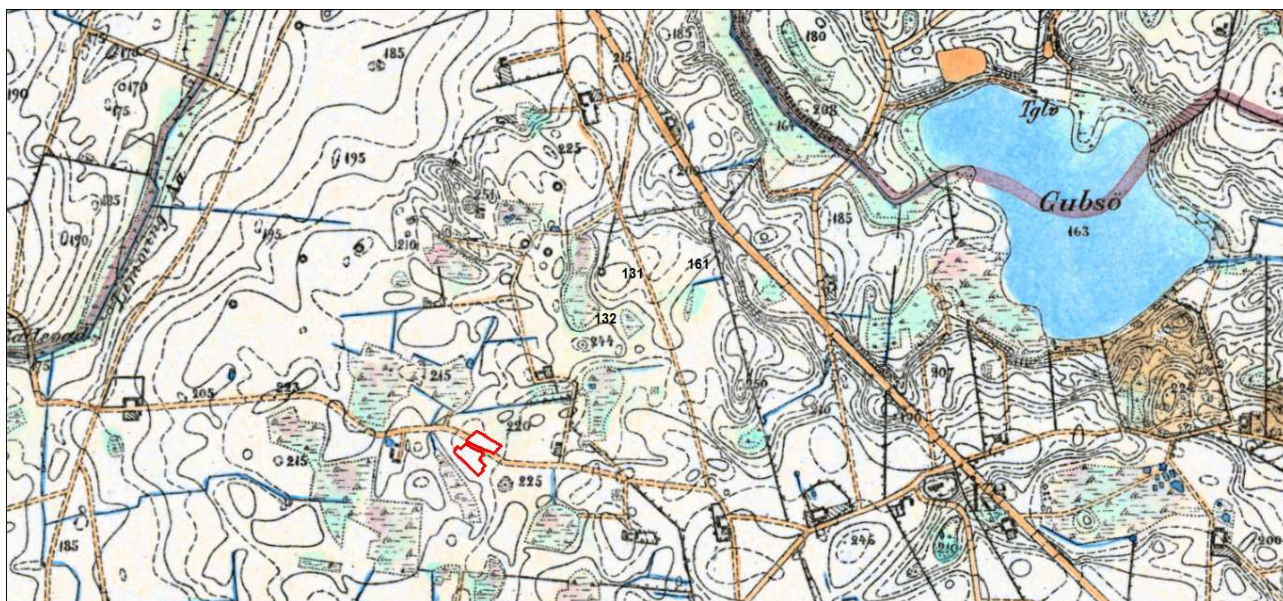
På oversigtstegningen ses fortidsminderne markeret med gult.

Topografi

Arealet ligger i et kuperet terræn med tørvedannelser i de lavtliggende områder. På matr. nr. 15g og 15k er terrænet mod syd en svagt rundet højning hvorpå bebyggelsessporene blev fundet. Mod nord syd og øst falder terrænet og bliver kuperet med enkelte lavninger. Mod vest ligger Lemming Ådal og mod nordøst Gubsø.

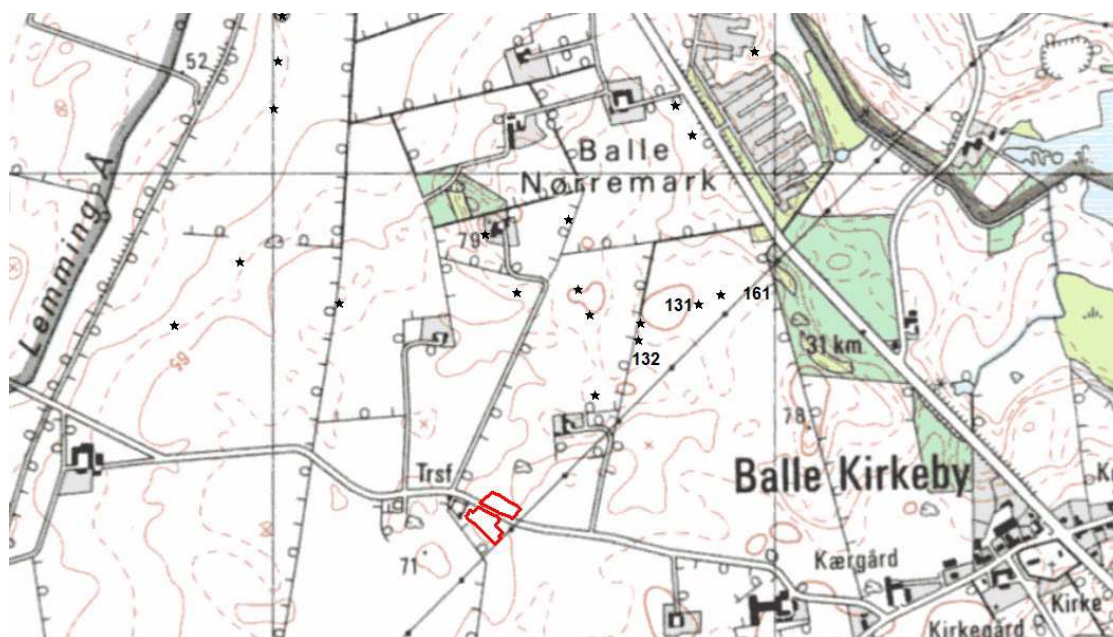
Undergrunden består overvejende af gulligt leret sand med grusede partier. Muldykkelsen i området var syd for Sinding Hovvej mellem 20 og 40 cm og nord for vejen ca. 20 cm tyk. Der hvor muldlaget var tyndest sås pløjespor og traktose i undergrunden.

Det berørte område markeret med rødt på høje målebordsblade (1842-99).

Fortidsmindelandskabet

I nærområdet er der tidligere registrerede fund og fortidsminder. Nord for det berørte område er der registreret mange gravhøje, få enkeltfund bestående af flintafslag og/eller brændt materiale (nr. 131 og 132) og desuden enkelte bopladslokaliteter bl.a. fra bronzealderen (nr. 161). Syd for arealet er der ikke registreret fortidsminder. En kilometer øst for arealet ligger Balle kirke, en romansk granitkvadre kirke.

Udgravningen er markeret med rødt og registrerede fortidsminder med sort stjerne.

Udgravningsdata

Sagen er journaliseret på Museum Silkeborg som SIM 34/2010 Måruplund. Sagsansvarlige for bygherre er Kenneth Holme Poulsen. Ansvarshavende på museet er Peter Mohr Christensen, som har stået for den indledende korrespondance.

Udgravningen på Måruplund blev udgravet i to etaper pga. anlægsarbejde ved gasstationen. Den første etape blev udført 8. maj 2013 og den sidste etape blev påbegyndt den 8. august 2013 og afsluttet i felten den 13. august 2013.

Udgravningen blev foretaget af Rikke Isler.

Udgravningens resultater blev registreret løbende, og foreligger efter endt beretningsarbejde til fremvisning på museet ved anmodning. Materialet består af digitale feltplaner med notater, fysiske snittegninger på folie, samt digitale fotos.

Naturvidenskabelige rapporter og listemateriale eksporteret fra M.U.D. (Museernes Udgravnings Data), foreligger desuden i sagsmappen, og / eller i den digitale sagsmappe.

Metode

Entreprenørarbejdet er foretaget af Leo Rask Andersen, Sorring, med gravemaskine, påmonteret tiltbar rabatskovl. Muld og råjord er holdt separat, således at de to jordlag i store træk har kunnet genplaceres i korrekt orden, efter vi har gjort vores iagttagelser.

Anlægsspor og forstyrrelser blev indmålt med differentiell GPS, og dette materiale ligger til grund for de her viste oversigtskort.

Fremtidigt arbejde

Med indeværende rapport anses feltarbejdet som afsluttet, og bygherre kan nu foretage det nødvendige jordarbejde uden indvending fra museets side.